

CUDZOZIEMCY JAKO SPRAWCY POWAŻNYCH PRZESTĘPSTW W POLSCE – RAPORT Z BADAŃ

FOREIGNERS AS THE PERPETRATORS OF SERIOUS CRIMES IN POLAND – RESEARCH REPORT

Dagmara Woźniakowska-Fajst^(A,B,C,D,E,F,G)

Instytut Nauk Prawnych PAN, Zakład Kryminologii

Woźniakowska-Fajst D. (2016), *Cudzoziemcy jako sprawcy poważnych przestępstw w Polsce – raport z badań*. Rozprawy Społeczne, 1 (10), s. 44-56.

Wkład autorów:

- A. Zaplanowanie badań
- B. Zebranie danych
- C. Dane – analiza i statystyki
- D. Interpretacja danych
- E. Przygotowanie artykułu
- F. Wyszukiwanie i analiza literatury
- G. Zebranie funduszy

Streszczenie

Artykuł przedstawia fragment raportu z najnowszej analizy statystyk przestępczości cudzoziemców (obejmującej lata 2000-2012). Podstawą raportu są statystyki Komendy Głównej Policji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości. Przestępczość cudzoziemców w Polsce charakteryzuje duża dynamika. Po 1989 r. przestępczość cudzoziemców w Polsce rosła aż do roku 1997, a od 1998 następuje widoczny spadek. Do roku 2006 spadek ten jest dość gwałtowny, a później następuje stabilizacja. Analiza statystyk cudzoziemców podejrzanych o popełnienie przestępstwa i skazanych za te czyny pokazuje, że obecnie w Polsce zagrożenie przestępczością obcokrajowców jest znikome. W latach 2004-2012 udział cudzoziemców w ogóle przestępczości wynosi nieco ponad 1%. Odsetek skazań za najpoważniejsze przestępstwa pozostaje jeszcze niższy.

Słowa kluczowe: cudzoziemcy, migracja, przestępczość, zabójstwo, pobicie, rozbój

Summary

The article presents the fragment of the report on the latest analysis of the statistics of foreigner crime (2000-2012). The basis of the report are the statistics of the Police Headquarters and the Ministry of Justice. Foreigner crime in Poland is characterized by high dynamics. After 1989 criminality of foreigners in Poland increases until 1997, and since 1998 seriously declines. By 2006 this decline is quite rapid but later one can observe a stabilization. Analysis of the statistics of suspects and sentenced foreigners show that currently in Poland a threat of foreigner crime is insignificant. In the years 2004-2012, percentage of foreigners in the general number of suspects is just over 1%. The proportion of convictions for the most serious crimes remains even lower.

Keywords: foreigners, migration, crime, homicide, battery, robbery

Tabele: 13

Ryciny: 8

Literatura: 15

Otrzymano: 29.04.2015

Zaakceptowano: 09.02.2015

Uwagi wstępne

W dyskursie publicznym podnoszona jest niekiedy kwestia obecności cudzoziemców w Polsce, jako okoliczności stwarzającej zagrożenie i przyczyniającej się do nasilenia przestępczości. Tymczasem, by podjąć naukową polemikę z takimi tezami, nie dysponujemy nawet współczesnymi badaniami czy chociażby pogłębionymi analizami statystyk. Polska monografia *Przestępczość cudzoziemców* (Rzeplińska 2000), to pozycja sprzed wielu lat. W późniejszym czasie pojawiały się oczywiście monografie i artykuły poświęcone tej tematyce, jednak miały one charakter wybiórczy, jak choćby książka *Przestępczość graniczna cudzoziemców* (Perkowska 2013) czy artykuły traktujące kwestie przestępczości cudzoziemców w sposób wybiórczy

(por. Klaus 2010) lub syntetyczny (por. Urban, Piotrowicz 2012 czy Pawlaczyk 2014).

W chwili obecnej Instytut Nauk Prawnych PAN, Uniwersytet w Białymstoku oraz firma „Medcore” prowadzą projekt¹, którego częścią jest zbadanie współczesnej przestępczości w Polsce, jej nasilenia, dynamiki, a także opracowanie sylwetki sprawcy i pokrzywdzonego przestępczością cudzoziemców. Częścią projektu jest analiza statystyczna poważniejszej przestępczości cudzoziemskiej w Polsce i jej fragment będzie przedmiotem niniejszego artykułu.

¹ Projekt finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, „SIC -Modułowy wielozadaniowy System Identyfikacji Cudzoziemców wraz z modułem analizy ryzyka ofiar przestępstw handlu ludźmi”. DOBR -B104/055/13127/2013.

Adres korespondencyjny: Dagmara Woźniakowska-Fajst, Instytut Nauk Prawnych PAN, Zakład Kryminologii, ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa, e-mail: daga.wozniakowska@gmail.com, tel.: 22 757 27 51

Czasopismo Open Access, wszystkie artykuły udostępniane są na mocy licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-użycie niekomercyjne-na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0, <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Metodologia badań

Do analizy w zakresie poważnych przestępstw zostały wybrane, zgodnie z założeniami Projektu, następujące obszary: zabójstwo, ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka, udział w bójce lub pobiciu, zgwałcenie, znęcanie się nad osobami najbliższymi, rozbój, wymuszenie rozbójnicze oraz czyny związane z obrotem narkotykami (wytwarzanie, uprawa, handel i posiadanie²). Ponieważ omówienie tych wszystkich przestępstw daleko wykraczałoby poza ramy niniejszego artykułu, skoncentruję się jedynie na takich czynach jak zabójstwo, udział w bójce i pobiciu oraz czyny rozbójnicze. Wybór tych przestępstw podyktowany jest tym, że albo są to zachowania dominujące w poważnej przestępczości cudzoziemców (udział w bójce lub pobiciu oraz przestępstwa rozbójnicze) albo też wzbudzają duże emocje społeczne (jak zabójstwo).

Podstawą prowadzenia analiz były dwie statystyki: otrzymana z Komendy Głównej Policji statystyka podejrzanych oraz otrzymana z Ministerstwa Sprawiedliwości statystyka skazań (jej źródłem pierwotnym są dane zgromadzone w Krajowym Rejestrze Karnym). Statystyki te w żadnym wypadku nie są tożsame, choć częściowo można na ich podstawie wykazać pewną ciągłości danych i logikę ich powiązań. Istniejące wszakże rozbieżności między statystykami policyjnymi i sądowymi wynikają z kilku przyczyn. Niektóre z osób podejrzanych mogły nigdy nie zostać skazane (choćby dlatego, że ich sprawa nadal się toczy przed sądem, dlatego że wyjechały z Polski, a ich sprawa została umorzona, dlatego że ich sprawstwo nie zostało potwierdzone w czasie postępowania przygotowawczego czy postępowania przed sądem, czy dlatego, że ich czyn nie został przez sąd uznany za przestępstwo³). Na ogół liczba podejrzanych jest większa niż liczba skazanych (Błachut 2007, s. 250-251). Może jednak zachodzić sytuacja odwrotna: w statystykach dotyczących skazań pojawiają się niekiedy dane, których nie ma w statystykach policyjnych (np. dotyczące konkretnych obywatelstw osób skazanych, które nie występują w przypadku podejrzanych). W tym przypadku wytłumaczeniem może być przesunięcie czasowe. Zakładając, że niektóre sprawy sądowe (a zwłaszcza sprawy poważne) mogą trwać nawet wiele lat, w statystyce sądowej odnajdujemy dane spraw, których za ten sam okres nie widzimy w statystyce policyjnej osób podejrzanych. Przed przystąpieniem Polski do UE (w roku 2004) przestępczość cudzoziemców była znacznie wyższa niż po przystąpieniu (choć spadek tej przestępczości zaczął się już wcześniej). Należy także pamiętać o możliwych zmianach kwalifikacji czynów. Dla przykładu: czyn wstępnie zakwalifikowany przez Policję jako pobicie ze skutkiem śmiertelnym, może zostać przez sąd uznany za zabójstwo. W przypadku poważniejszych przestępstw omówionych w niniejszym artykule analiza statystyk policyjnych prowadzona jest od roku 2000.

² Kwestia przemytu narkotyków jest przedmiotem innego opracowania.

³ Taka sytuacja może mieć miejsce gdy sąd uzna, że oskarżonemu nie można przypisać winy albo czyn jest kontratypem i w związku z tym nie jest bezprawny (np. obrona konieczna).

Poza wszystkimi możliwymi powodami merytorycznymi różnic w statystykach podejrzanych i skazanych nie można zapomnieć o tym, że we wszystkich statystykach znajdują się nieścisłości i niedoszacowania wynikające z niedoskonałości systemów statystycznych, sposobu gromadzenia danych statystycznych, czy wreszcie z błędów popełnianych przez osoby tworzące statystyki.

Omówione wyżej problemy należy mieć zawsze na względzie omawiając statystyki i próbując wyciągać z nich wnioski.

Cudzoziemcy w Polsce i dynamika ich przestępczości

Według prawa polskiego, za cudzoziemca uważa się każdą osobę, która nie posiada obywatelstwa polskiego (art. 3 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach⁴). Polska jest nadal krajem o bardzo jednolitej strukturze narodowościowej. W krajach Europy Zachodniej liczba cudzoziemców wynosi przeciętnie kilkanaście procent (OECD 2011), np. w Irlandii niemal 17%, w Austrii 13%, w Niemczech 13%, a w Wielkiej Brytanii i Francji 12%. Nawet w podobnych do Polski pod względem historycznym i kulturowym krajach cudzoziemców jest więcej: w Czechach ponad 6%, a na Węgrzech prawie 5%.

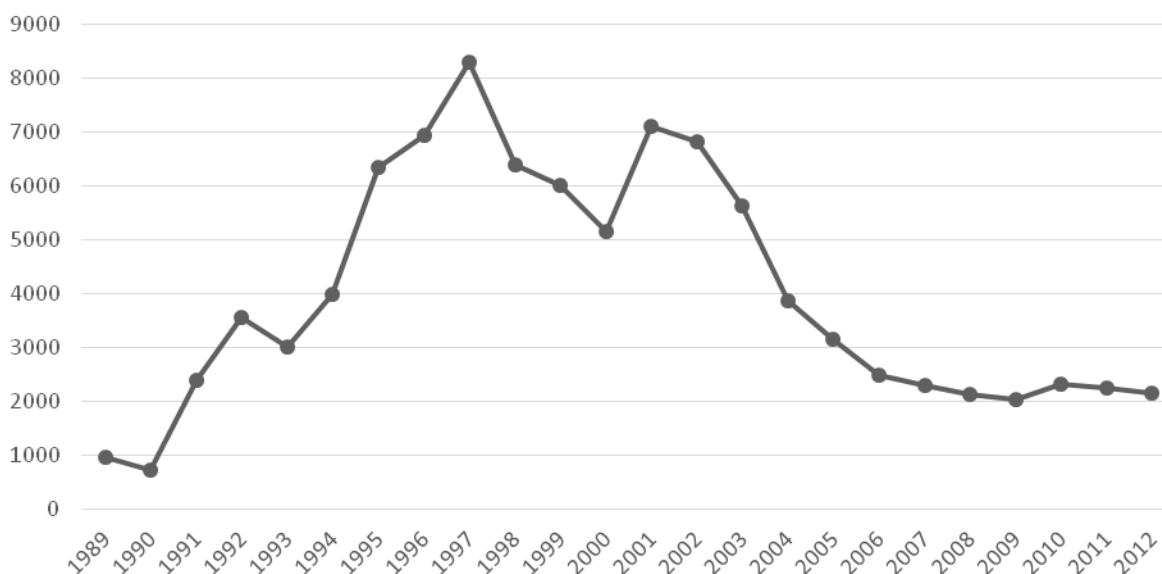
Podanie wiarygodnej liczby cudzoziemców przebywających w Polsce jest praktycznie niemożliwe. Rozbieżne dane podają nawet różne agendy. Pojawiają się takie dane jak 1,8% (OECD 2014) czy 2,2% (ONZ 2010). Zgodnie z danymi pochodzącymi ze spisu powszechnego z 2011 r. spośród stałych mieszkańców kraju 0,15% osób nie miało obywatelstwa polskiego (Szczepanik 2015, s. 15). Do tego należy wziąć pod uwagę cudzoziemców posiadających różnego rodzaju karty pobytu. Ta liczba stale rośnie. Urząd ds. Cudzoziemców⁵ podaje, że na dzień 1 stycznia 2015 r. było to 175.066 osób (dla porównania: w 2011 r. było to tylko 100.298). Ponadto w 2014 r. wpłynęło też 6621 wniosków o nadanie statusu uchodźcy⁶. W 2013 r. polscy konsulowie wydali 1.401.870 wiz i liczba ta także stale rośnie (Raport PSK 2014, s. 40). Nieznana jest także liczba obcokrajowców, którzy przebywają na terytorium RP bez ważnych wiz i zezwoleń. Nawet szacunki tej liczby mają ogromną rozpiętość, podają, że nielegalnych migrantów jest w Polsce między 50.000 a 300.000 (Raport EMN 2011, s. 5). Witold Klaus (2010, s. 4) szacuje, że na dłużej w Polsce przebywa około 200-250 tysięcy obcokrajowców, jednak biorąc pod uwagę lawinowo wzrastającą liczbę wydanych kart pobytu, liczba ta może być już znacznie wyższa.

Jeśli chodzi o przestępczość cudzoziemców w Polsce, to charakteryzuje ją dość duża dynamika. Od początku przemian ustrojowych po 1989 r. przestępczość cudzoziemców w Polsce rosła. I. Rzeplińska (2000) wiąże to z faktem otwarcia granic Polski, umożliwienia

⁴ Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650).

⁵ Statystyka Urzędu ds. Cudzoziemców, Zestawienie liczbowe dotyczące postępowań prowadzonych wobec cudzoziemców w 2014 r. <http://udsc.gov.pl/statystyki/raporty-okresowe/zestawienia-roczne/> (29.04.2015).

⁶ Tamże.

Wykres 1. Dynamika przestępczości cudzoziemców w Polsce w latach 1989-2012

Źródło: Szwarz, Piskorski 2000, s. 13 oraz dane Komendy Głównej Policji.

wielu obywatelom państw trzecich wjazdu do naszego kraju bez wiz. W Polsce pojawiają się także osoby ubiegające się o status uchodźcy oraz migranci ekonomiczni. Gwałtowny wzrost przestępczości cudzoziemców utrzymuje się do roku 1997, a od 1998 następuje widoczny spadek. Na wykresie widać gwałtowny wzrost przestępczości cudzoziemców w roku 2001, co można tłumaczyć przede wszystkim wprowadzeniem w roku 2000 do Kodeksu karnego przestępstwa prowadzenia pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu. Jest to przestępstwo, w którego popełnienie cudzoziemcy zaangażowani są dość często (w latach 2004-2012 stanowiło ono 20% wszystkich przestępstw popełnionych przez cudzoziemców w tym czasie) (Rzeplińska 2015, s.5). Zarówno przystąpienie przez Polskę do UE (w 2004 r.) jak i do strefy Schengen (w 2007 r.) nie wpłynęły znacząco na dynamikę ogółu przestępczości cudzoziemców. Do roku 2006 spadek przestępczości cudzoziemskiej jest dość gwałtowny, a od tego roku charakteryzuje się stabilizacją.

Na tym tle dynamika poważnej przestępczości w Polsce przedstawia się dość podobnie. Poniżej przedstawiono analizę wybranych przestępstw z tej kategorii.

Cudzoziemcy jako sprawcy zabójstw w Polsce

Przestępstwo zabójstwa zostało stypizowane w art. 148 Kodeksu karnego (dalej k.k.)⁷. Poza typem podstawowym (zagrożonym karą pozbawienia wolności od lat 8, karą 25 lat lub dożywotniego pozbawienia wolności) może być popełnione także w typie kwalifikowanym (zabójstwo ze szczególnym okrucieństwem, w związku z wzięciem zakładnika, zgwałceniem albo rozbojem, w wyniku motywacji zasługującej na szczególnie potępienie, z użyciem materiałów wybucho-

wych, w przypadku zabicia więcej niż jednej osoby, funkcjonariusza publicznego lub działania w warunkach recydywy). Mniejszej odpowiedzialności karnej (karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat) podlega osoba, która dokonała zabójstwa pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami.

Zabójstwo jest jednym z najpoważniejszych przestępstw, a ze względu na jego specyfikę postępowanie przygotowawcze i sądowe jest długie, niekiedy kilkuletnie. Wiele spraw, które pojawiają się w statystyce sądowej, znajduje odbicie w statystyce policyjnej dobrych kilka lat wstecz. Skazania za lata 2004-2012 dotyczą także spraw, które miały miejsce przed rokiem 2004.

Dynamika odnotowywanych podejrzanych o popełnienie przestępstwa zabójstwa w Polsce w latach 2000-2012 jest bardzo duża, mimo że generalnie mówimy o stosunkowo niewielkich liczbach. Wyraźnie widać jednak spadek liczby sprawców cudzoziemców w miarę jak granica Polski się uszczelniała w związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej. W skali Polski problem zabójstw, których sprawcami są cudzoziemcy jest marginalny. Co więcej, bardzo rzadko mamy do czynienia z zabójstwami w typie kwalifikowanym (art. 148 § 2 k.k.). W latach 2004-2012 Policja w ogóle nie odnotowała przypadków osób podejrzanych o dokonanie zabójstwa w warunkach recydywy lub zabójstwa więcej niż jednej osoby w wyniku jednego czynu. W statystykach policyjnych nie odnotowano także żadnej osoby podejrzanej o zabójstwo pod wpływem szczególnego wzburzenia (art. 148 § 4 k.k.), mimo że w latach 2004-2012 miały miejsce skazania z tego artykułu.

W statystyce policyjnej dotyczącej przestępstwa zabójstwa (lata 2004-2012) pojawia się znacznie mniej narodowości niż w statystyce sądowej. Największa grupa sprawców zabójstw to obywatele

⁷ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. nr 88, poz. 553 z późn. zmianami).

Ukrainy (32%), następną dominującą grupą są Białorusini (16%). Poza tym tylko obywatele Armenii i Wietnamu popełnili więcej niż dwa zabójstwa (odpowiednio 3 i 4).

Tabela 1. Analiza zabójstw, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2004-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców

	razem art. 148 § 1 i 2 k.k.
Albania	1
Armenia	12
Białoruś	16
Bułgaria	1
Chiny	1
Grecja	1
Gruzja	2
Holandia	1
Irak	1
Jugosławia	1
Kazachstan	1
Libia	1
Litwa	1
Łotwa	2
Mołdawia	2
Mongolia	2
Niemcy	5
Norwegia	1
Pakistan	1
Rosja	11
Rumunia	7
Turcja	1
Ukraina	64
Wietnam	5
Inne państwa	8
razem	149

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

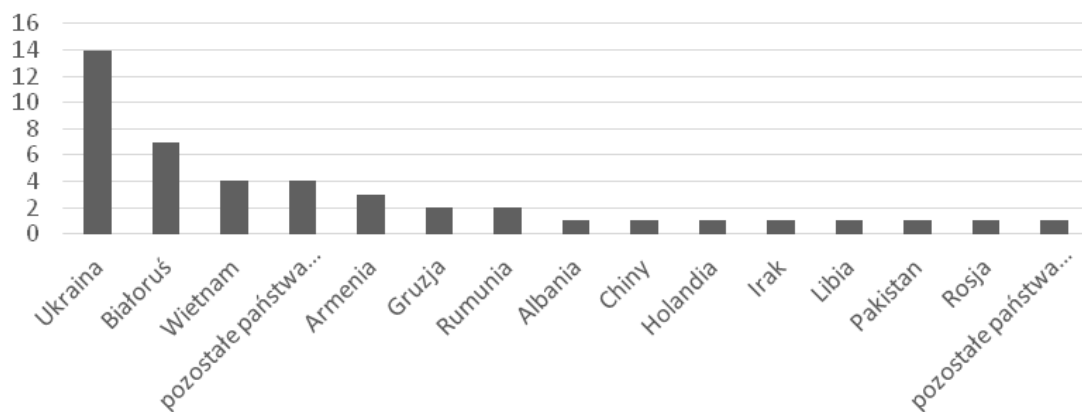
Dane dotyczące zabójstw w typie podstawowym i kwalifikowanym analizowano jedynie za lata 2004-

2012. Trzy czwarte przypadków zabójstw popełnionych przez cudzoziemców w tym okresie, które zostały odnotowane w statystyce policyjnej (33) dotyczy zabójstwa w typie podstawowym. Zaledwie 11 przypadków dotyczyło typu kwalifikowanego. Niemal wszystkie (9) zostały popełnione przez obywateli Białorusi i Ukrainy. Motyw tych przestępstw był rabunkowy (6 przypadków) albo były to zabójstwa na zlecenie (2 przypadki dotyczyły Białorusinów i 1 Ukraińca). Policja w ogóle nie odnotowała przypadków zabójstwa wielokrotnego czy w warunkach recydywy (art. 148 § 3 k.k.), jak też żadnego przypadku zabójstwa popełnionego pod wpływem silnego wzburzenia (art. 148 § 4 k.k.).

Poddając analizie dynamikę podejrzeń cudzoziemców o popełnienie zabójstwa w latach 2004-2012 wiadać, że liczba ta z roku na rok spada. Proporcjonalnie najwięcej cudzoziemców popełniło czyny do roku 2005. W latach 2000-2004 miało miejsce 119 czynów, co stanowi niemal 80% zdarzeń z lat 2000-2012. Po roku 2004 następuje spadek liczby podejrzanych o dokonanie zabójstwa. Wydawać by się mogło, że w dynamice przestępstwa zabójstwa mogłyby się coś zmienić jeszcze po roku 2007, kiedy to w Polsce zaczął obowiązywać Układ z Schengen, ale na podstawie danych policyjnych nie można wykazać takiej prawidłowości. Wręcz przeciwnie: w roku 2008 statystyka policyjna wykazuje największą liczbą podejrzanych po roku 2004 (7).

Jak wspomniano wyżej, w skali Polski problem zabójstw, o których popełnienie podejrzewani są cudzoziemcy jest marginalny. Analogicznie rzecz ma się odnośnie do skazań cudzoziemców. W latach 2004-2012 za typ podstawowy przestępstwa zabójstwa skazano 4.526 Polaków. W analizowanym okresie liczba skazań cudzoziemców tylko w roku 2004 i 2009 przekroczyła 2%. Skazania, które miały miejsce w 2004 roku dotyczyły zapewne w większości zabójstw, które miały miejsce przed wejściem Polski do Unii Europejskiej. Po roku 2004 odsetek skazań cudzoziemców w poszczególnych latach przekroczył 2% jedynie w 2009 roku, a w latach 2007 i 2010 był nawet niższy niż 1%.

W latach 2004-2012 cudzoziemcy w Polsce zostali skazani za popełnienie 66 zabójstw. Sprawcami tych czynów byli obywatele 22 państw wymienionych

Wykres 2. Liczba podejrzanych o zabójstwa w latach 2004-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

w tabeli oraz 1 osoba pochodząca z niewymienionego w tabeli państwa bądź będąca bezpaństwowcem.

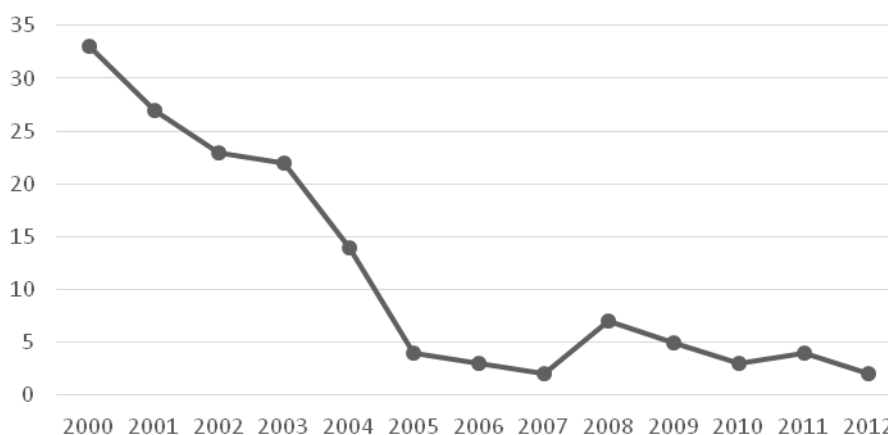
Najwięcej przypadków (56) dotyczy zabójstwa w typie podstawowym. Zaledwie 8 przypadków dotyczyło typu kwalifikowanego. Nie wystąpiły przypadki zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem czy w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie. Skazań w sprawach, w których zabójstwo popełnione jest w związku ze wzięciem zakładnika, zgwałceniem lub rozbojem było 6. Mimo bardzo małej liczby przy-

padków prawie wszystkie zostały popełnione przez Ukraińców (5 przypadków: skazania w latach: 2004: 1 przypadek, 2006: 3 przypadki oraz 2008: 1 przypadek). 1 przypadek dotyczył obywatela Kazachstanu, a skazanie nastąpiło w 2004 roku. 2 przypadki dotyczyły zabójstwa z użyciem materiałów wybuchowych, a ich sprawcami byli obywatele Armenii (jedno skazanie miało miejsce w 2006 roku, a drugie w 2009 r.). Dwa przypadki zabójstw popełnione zostały w typie uprzywilejowanym, a więc pod wpływem silnego wzburze-

Tabela 2. Analiza dynamiki zabójstw, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na lata

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba cudzoziemców podejrzanych o zabójstwo	33	27	23	22	14	4	3	2	7	5	3	4	2

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Wykres 3. Analiza dynamiki zabójstw, o których dokonanie byli podejrzani cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na lata

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Tabela 3. Analiza skazań za zabójstwa z art. 148 k.k. w latach 2004-2012 w odniesieniu do Polaków i cudzoziemców

	liczba skazań ogółem	liczba skazań obywateli polskich	liczba skazań cudzoziemców	odsetek skazań cudzoziemców
2004	697	682	15	2,2
2005	589	581	8	1,4
2006	513	505	8	1,6
2007	358	355	3	0,8
2008	465	457	8	1,7
2009	486	476	10	2,1
2010	530	526	4	0,8
2011	466	461	5	1,0
2012	488	483	5	1,0
ogółem	4592	4526	66	1,4

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości oraz obliczenia własne.

Tabela 4. Analiza dynamiki zabójstw, za które zostali skazani cudzoziemcy w Polsce w latach 2004-2012 z podziałem na lata

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
liczba skazań cudzoziemców za zabójstwo	15	8	8	3	8	10	4	5	5

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

nia usprawiedliwionego okolicznościami. Sprawcami byli obywatele Białorusi i Kazachstanu, a oba przypadki zostały osądzone w 2008 roku.

Od roku 2008 do roku 2012 w Polsce nie było już żadnego skazania za przestępstwo zabójstwa typu kwalifikowanego.

Jeżeli chodzi o pochodzenie sprawców przestępstw, to na przestrzeni 9 lat, zazwyczaj z poszczególnymi obywatelstwami związany jest zaledwie jeden lub dwa przypadki osądzonych zabójstw. Obywatele Kazachstanu, Łotwy i Wietnamu zostali skazani za popełnienie w tym czasie po 3 zabójstwa. Obywatele Białorusi zostali skazani za popełnienie 6 zabójstw, a obywatele Armenii 5. Zdecydowanie najbardziej dominującą grupą wśród skazanych za zabójstwo cudzoziemców byli Ukraińcy (co zapewne w znacznie mierze jest skorelowane z wysoką liczbą Ukraińców przebywających czasowo w Polsce). Ukraińcy w latach 2004-2012 zostali skazani za popełnienie 24 zabójstw (co stanowi 36% wszystkich skazań cudzoziemców).

Poddając analizie dynamikę skazań za zabójstwa w latach 2004-2012 widać jedynie, że najwięcej skazań (15) miało miejsce w 2004 roku. Zapewne dotyczyły one w większości spraw, które miały miejsce przed rokiem 2004, a więc przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Po roku 2004 następuje spadek skazań za zabójstwo, który do roku 2009 jest na względnie stabilnym poziomie (8-10 skazań rocznie). Wyjątkiem jest jedynie rok 2007, w którym skazano za zabójstwo tylko 3 cudzoziemców. Lata 2010-2012 charakteryzują się kolejnym spadkiem liczby skazań cudzoziemców z artykułu 148 k.k.

Udział cudzoziemców w bójce lub pobiciu

Przestępstwo udziału w bójce lub pobiciu zostało stypizowane w dwóch artykułach Kodeksu karnego. W art. 158 k.k. opisany jest typ podstawowy tego czynu (udział w bójce lub pobiciu, w którym naraża się człowieka na niebezpieczeństwo utraty życia

Tabela 5. Analiza liczby sprawców bójek i pobić, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	razem
Armenia	4	9	6	6	15	8	3	1	3	1		1	1	58
Australia							1					2		3
Białoruś	17	13	9	8	9	5	4	6		1	2			74
Bułgaria	13	3			2	3	1		8	2	6	7	3	48
Chorwacja							1						1	2
Czechy					4	2				4				10
Estonia											1			1
Francja												1		1
Gruzja												2		2
Hiszpania									2					2
Holandia	1				1	2	1	2						7
Izrael			2											2
Kazachstan	1				1			2						4
Libia	2													2
Litwa		1			2			4			1			8
Łotwa													2	2
Mołdawia	2	5			1			2						10
Mongolia	6	5	2	1	4		1	1						20
Niemcy	5	7	8	16	5	3	4	4	1	12				65
Rosja	4	2	2	2	1	4	1	1	11	17	6	2	1	54
Rumunia			11						1			2	3	17
Słowacja												1		1
Szwajcaria						1					1			2
Turcja		1	1	4	1				2		2		2	13
Ukraina	21	7	25	12	9	6	6	3	2	5	5	4	2	107
USA		1		1					1			1		4
Wielka Brytania							3		2					5
Wietnam	17		1	1	2	10	2	5	1	1	1		3	44
Włochy				1										1
Inne	3	2	2	1		2		2	1	1	2	4	1	21
razem	96	56	69	53	57	46	28	33	35	44	27	27	19	590

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

lub ciężki albo średni uszczerbek na zdrowiu) oraz typ kwalifikowany w postaci śmierci człowieka lub spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego. Poważniejszej odpowiedzialności karnej podlega także sprawca, który biorąc udział w bójce lub pobiciu używa broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu (art. 159 k.k.)

Spośród wszystkich poważnych przestępstw popełnianych przez obcokrajowców, udział w bójce lub pobiciu jest tym, w które cudzoziemcy są stosunkowo często zaangażowani. Jednocześnie należy wyraźnie zaznaczyć, że zarówno w przypadku postępowania przygotowawczego jak i sądowego udział cudzoziemców w ogólnej liczbie przypadków bójek i pobić, jest niewielki. W przypadku tego przestępstwa mamy do czynienia z dość dużą liczbą różnych obywatelstw sprawców.

Dynamiki odnotowanych podejrzanych i skazanych za udział w bójce i pobiciu znacznie się od siebie różnią. Podczas gdy liczba podejrzanych cudzoziemców zdecydowanie spada, rośnie cały czas liczba skazań. Poza przesunięciem czasowym skazań w stosunku do postępowań przygotowawczych prowadzonych odpowiednio wcześniej, powodem może być także większa efektywność aparatu ścigania lub też zmiana kwalifikacji czynów między postępowaniem przygotowawczym a sądowym. Granice kwalifikacji czynu jako udział w bójce lub spowodowanie uszczerbku na zdrowiu są bardzo elastyczne.

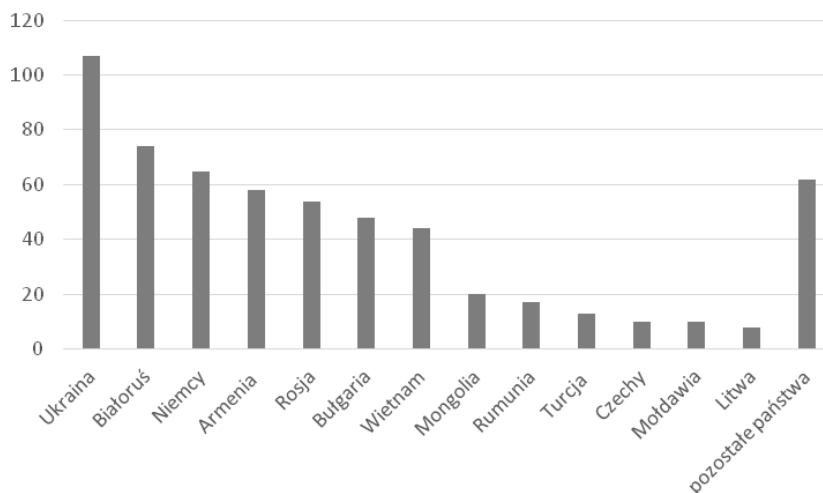
W statystyce policyjnej dotyczącej udziału w bójce lub pobiciu (lata 2000-2012) pojawia się dość duża liczba obywatelstw. Jest ich wyszczególnionych 29,

a ponadto 17 czynów zostało przypisanym osobom, skategoryzowanym w szersze podgrupy, takie jak pozostałe państwa Europy, Afryki czy Azji, Australii i Oceanii. 4 czyny zostały przypisane bezpaństwowcom.

Największa grupa podejrzanych sprawców bójek i pobić to obywatele Ukrainy (18%), następną dominującą grupą są Białorusini (13%) i Niemcy (11%). Ormianie byli podejrzani o popełnienie 10% czynów z artykułów 158 i 159 k.k., Rosjanie 9%, Bułgarzy 8%, a Wietnamczycy 7%.

Dane dotyczące udziału cudzoziemców w przestępstwie bójki i pobicia zostały zanalizowane za lata 2000-2012, z tym że jedynie za lata 2004-2012 dysponujemy danymi w rozbiciu na typ podstawowy i kwalifikowany bójki i pobicia, a także mamy dane na temat liczby pobić przy użyciu niebezpiecznego narzędzia. W latach 2004-2012 większość odnotowanych pobić i bójek (274) dotyczy przestępstwa w typie podstawowym. Stanowi to niemal 87% wszystkich zdarzeń. Zdarzenia w typie kwalifikowanym, gdy następstwem był ciężki uszczerbek na zdrowiu pokrzywdzonego (art. 158 § 2 k.k.) były wyjątkowe. Odnotowano ich zaledwie 6. W statystyce nie wystąpiły natomiast w ogóle pobicia, których skutkiem byłaby śmierć człowieka. Jeżeli chodzi o przestępstwo udziału w bójce i pobiciu przy użyciu niebezpiecznego narzędzia (art. 19 k.k.), to takich przypadków w latach 2004-2012 było 41 (13%).

Liczba bójek i pobić, o udział w których podejrzewani byli cudzoziemcy spada regularnie od roku 2000, przy czym widać wyraźnie zwiększony spadek po roku

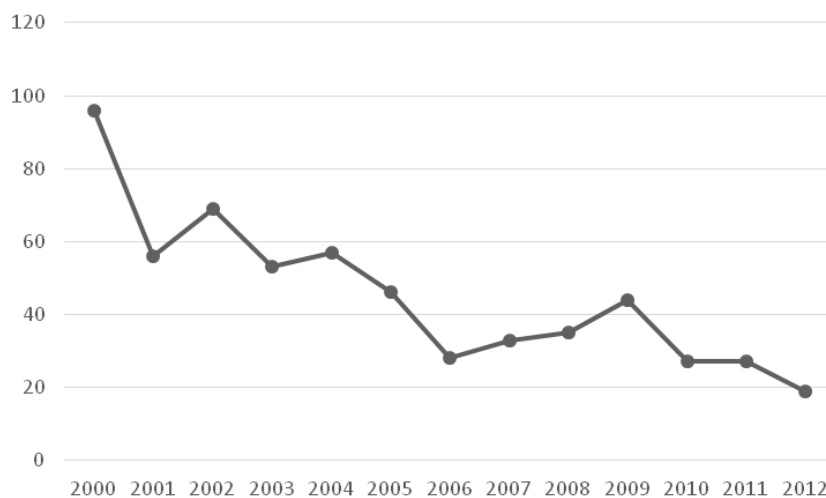

Wykres 4. Liczba podejrzanych o dokonanie bójek i pobić w latach 2000-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Tabela 6. Analiza dynamiki bójek lub pobić, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na lata.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba cudzoziemców podejrzanych o udział w bójce lub pobiciu	96	56	69	53	57	46	28	33	35	44	27	27	19

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Wykres 5. Analiza dynamiki bójek lub pobić, o których dokonanie byli podejrzani cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na lata
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Tabela 7. Analiza skazań za udział w bójce i pobiciu z art. 158 i 159 k.k. w latach 2004-2012 w odniesieniu do Polaków i cudzoziemców

	liczba skazań ogółem	liczba skazań obywateli polskich	liczba skazań cudzoziemców	odsetek skazań cudzoziemców
2004	15284	15231	53	0,3
2005	14501	14471	30	0,2
2006	13314	13292	22	0,2
2007	12013	11981	32	0,3
2008	13592	13551	41	0,3
2009	12396	12350	46	0,4
2010	11530	11478	52	0,5
2011	10413	10354	59	0,6
2012	9902	9852	50	0,5
ogółem	112945	112560	385	0,3

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości oraz obliczenia własne.

Tabela 8. Analiza dynamiki przestępstwa udziału w bójce lub pobiciu, za które zostali skazani cudzoziemcy w Polsce w latach 2004-2012 z podziałem na lata

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
liczba skazań cudzoziemców za udział w bójce lub pobiciu	53	30	22	32	41	46	52	59	50

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

2004. Po tym czasie jedynie w latach 2007-2009 następuje lekki wzrost, po którym następują dalsze spadki. Liczba podejrzanych cudzoziemców w roku 2012 była najniższa w analizowanym okresie i była niemal pięciokrotnie niższa niż w roku 2000.

Zaangażowanie cudzoziemców w przestępstwo udziału w bójce lub pobiciu na tle obywateli polskich jest bardzo małe. W latach 2004-2012 za udział w bójce lub pobiciu skazano 112.560 Polaków. W analizowanym okresie liczba skazań cudzoziemców tylko w roku 2011 przekroczyła 0,5%. Średnio odsetek skazań cudzoziemców za czyny z art. 158 i 159 k.k. w ogóle skazań za ten czyn wyniósł 0,3%.

W latach 2004-2012 cudzoziemcy w Polsce zostali skazani za udział w 385 bójkach lub pobiciach. Sprawcami tych czynów byli obywatele 38 państw wymienionych w tabeli oraz 1 osoba pochodząca z niewymienionego w tabeli państwa bądź będąca bezpaństwowcem. Jedną piątą wszystkich czynów została popełniona przez obywateli Ukrainy (22%). Kolejnymi, zauważalnymi w statystyce skazań, były osoby o obywatelstwie Rosyjskim (12% skazań), Bułgarskim (10%), Niemieckim (9%), Armeńskim (8%) oraz Wietnamskim (5%).

Najwięcej przypadków (334) dotyczy udziału w bójce lub pobiciu w typie podstawowym. Zaledwie

10 przypadków dotyczyło typu kwalifikowanego. W 7 przypadkach skutkiem zdarzenia była śmierć pokrzywdzonego. Czyny te zostały popełnione przede wszystkim przez obywateli Mongolii (4 przypadki), a także przez Ormianina, Rumuna i Ukraińca (po 1 przypadku). W trzech przypadkach wystąpił skutek w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego. Ponadto 10% wszystkich skazań za udział w bójce lub pobiciu dotyczyło użycia niebezpiecznego narzędzia. Sprawcami byli przede wszystkim obywatele Rosji (6), Wietnamu, Armenii (po 5 przypadków) oraz Ukrainy i Turcji (po 4 przypadki).

Dynamika skazań za przestępstwo udziału w bójce lub pobiciu jest nieco zaskakująca, gdy weźmie się pod uwagę dynamikę liczby cudzoziemców podejrzanych o dokonanie tych przestępstw. O ile liczba podejrzanych regularnie spada i w ostatnich latach oscyluje wokół 20 przypadków rocznie, o tyle liczba skazań rośnie, oscylując w ostatnich latach wokół 50. Tak dużej rozbieżności między liczbą osób podejrzanych i skazanych nie da się wytłumaczyć jedynie przesunięciem czasowym. Być może mamy do czynienia ze zmianami kwalifikacji prawnej czynu w toku postępowania.

Cudzoziemcy jako sprawcy czynów rozbójniczych w Polsce

Przestępstwa rozbójnicze są stypizowane w trzech artykułach Kodeksu karnego. W art. 280 k.k. penalizowany jest rozbój, czyli kradzież z użyciem przemocy lub groźby natychmiastowego jej użycia albo kradzież poprzez doprowadzenie pokrzywdzonego do stanu nieprzytomności lub bezbronności. Typem kwalifikowanym tego czynu jest posłużenie się przez sprawcę bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym. W art. 281 k.k. stypizowane jest przestępstwo kradzieży rozbójniczej, polegającej na tym, że sprawca, który dokonał już kradzieży, używa przemocy lub grozi jej natychmiastowym użyciem albo doprowadza człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności w celu utrzymania się w posiadaniu zabranej rzeczy. W art. 282 k.k. opisane jest natomiast wymuszenie rozbójnicze, czyli doprowadzenie pokrzywdzonego, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej za pomocą przemocy, groźby zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie.

Przestępstwa rozboju, kradzieży rozbójniczej i wymuszenia rozbójniczego z uwagi na swój podobny charakter bardzo często są w statystykach analizowane łącznie. W niniejszym opracowaniu zdecydowano się na taki sam zabieg. Tym niemniej wyodrębniono do oddzielnej analizy statystykę podejrzanych o popełnienie rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia, jako czynu szczególnie groźnego. W kodeksie karnym przestępstwa rozbójnicze znajdują się w rozdziale XXXV dotyczącym przestępstw przeciwko mieniu. Jednak z punktu widzenia kryminologii rozbój jest czynem agresywnym, poza chęcią zdobycia mienia,

sprawców charakteryzuje brutalność działania, a osoba pokrzywdzona postawiona jest w sytuacji bezradności i przymusu. Rozbój jest czynem, którego ofiary bardzo dotkliwie odczuwają skutki wiktymizacji, zwłaszcza te psychiczne.

Spośród najpoważniejszych przestępstw, które są przedmiotem niniejszego opracowania, najwięcej czynów popełnionych przez cudzoziemców dotyczyło właśnie przestępstw rozbójniczych, a ich dynamika przedstawia się bardzo interesująco. Żadne spośród analizowanych w tym opracowaniu przestępstw nie charakteryzuje się tak dużą dynamiką. W ciągu ostatnich kilkunastu lat nastąpił spadek z kilkuset do zaledwie kilkudziesięciu przypadków rocznie.

Przestępstwa rozbójnicze, to najliczniejsze przestępstwa spośród najpoważniejszych kategorii czynów, których sprawcami byli cudzoziemcy. W statystyce policyjnej dotyczącej przestępstw rozbójniczych (lata 2000-2012) pojawiają się wiele obywatelstw sprawców. Mamy do czynienia z 36 wyszczególnionymi państwami, a ponadto zbiorczo figurują obywatele pozostałych państw Ameryki, Azji, Afryki i Europy oraz nieliczna grupa bezpaństwowców. Niemal połowa sprawców przestępstw rozbójniczych to obywatele Ukrainy (49%), następną dominującą grupą są Białorusini (15%), a potem Rosjanie (7%).

Kobiety w przestępstwo rozboju angażują się stosunkowo rzadko. Udział cudzoziemek we wszystkich odnotowanych rozbojach, których sprawcami byli cudzoziemcy wynosi 2%. Najwięcej zdarzeń przypisano Ukrainkom (16). Pojedyncze czyny popełniły Bułgarki (4), Rosjanki (3), Wietnamki i Rumunki (po 2) oraz Litwinka, Ormianka i Białorusinka (po 1).

Od roku 2004 możliwe jest bardziej szczegółowe przeanalizowanie przestępstw rozbójniczych, w podziale na poszczególne typy przestępstwa (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze), ze szczególnym uwzględnieniem art. 280 § 2, czyli rozboju popełnionego przy użyciu broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się bronią. Ponieważ jest to najpoważniejszy czyn rozbójniczy, poniżej przedstawiona została jego analiza liczbowa i graficzna.

Wśród najpoważniejszych przestępstw związanych z rozbojem dominującą grupę stanowią obywatele Ukrainy (44%), a następnie Armenii i Białorusi (po 10%). W grupie osób podejrzanych o dokonanie rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia nie było ani jednej kobiety.

Poddając analizie dynamikę podejrzeń cudzoziemców o popełnienie przestępstw rozboju, kradzieży rozbójniczej i wymuszenia rozbójniczego, wyraźnie widać korelację między liczbą podejrzanych a sytuacją polityczną. Rok 2004 to pierwszy rok Polski w Unii Europejskiej i od tego momentu widać wyraźny, dynamiczny spadek przestępstw rozbójniczych (analogicznie zresztą rzecz się miała w przypadku przestępstwa zabójstwa). Gwałtowny spadek przestępczości rozbójniczej może być wyraźnie powiązany z uszczelnianiem

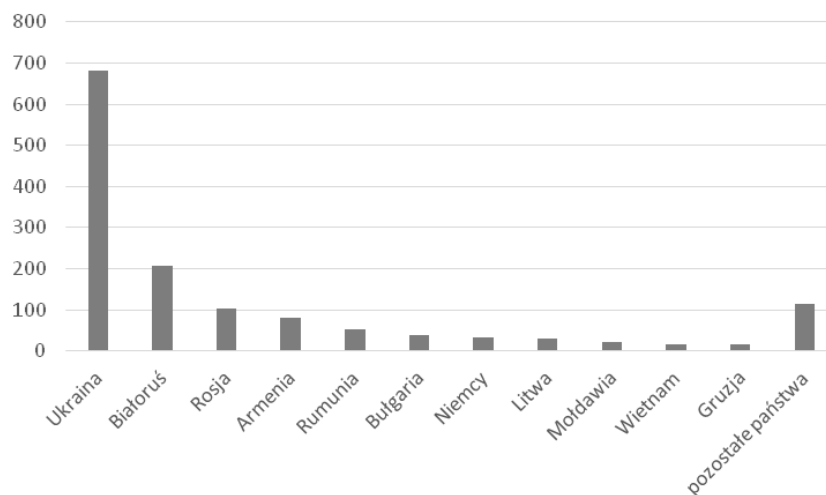
Tabela 9. Analiza liczby przestępstw rozboju, kradzieży rozbójniczej i wymuszenia rozbójniczego, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	razem
Albania		1												1
Armenia	14	17	20	8	3	6	7		3			3		81
Australia		3												3
Belgia	1													1
Białoruś	69	58	35	17	16	3	1	5	1	1				206
Bośnia i Hercegowina		1												1
Bułgaria	4	13	4	1					3	3	8	1	1	38
Chorwacja		1					1							2
Czechy	1	1							1				1	4
Estonia	2													2
Francja									2					2
Grecja											1			1
Gruzja	2	2			1		2	1		1	1	3	2	15
Holandia						2				1				3
Jugosławia	5													5
Kazachstan	1	1	1			2								5
Liban		1					1							2
Libia		1												1
Litwa	11	2	3	4	2					1	4	3	1	31
Łotwa	1				1	2					2			6
Mołdawia	5	2	6	4	4			1						22
Mongolia		2	4	3	1	1								11
Niemcy	9	6	2	5	1	1	3		2	2		1	1	33
Pakistan	1			2	1									4
Rosja	19	17	12	19	5	3	6	3	5	2	3	3	5	102
Rumunia	10	9	4	3	5		3	2	3	4	5	1	3	52
Serbia		2												2
Słowacja										4				4
Szwajcaria										2				2
Turcja		2	3	1			1							7
Ukraina	208	168	102	68	50	30	17	11	5	4	12	3	5	683
USA			2	1										3
Węgry								1						1
Wietnam	1		8	1			3	1	1				1	16
Wlk. Brytania			1				1							2
Włochy	1			1	1									3
Inne	5	11	5	2	2	2	2	1	4	1	1	1		37
razem	370	321	212	140	93	52	48	26	30	26	37	19	20	1394

źródło: dane Komendy Głównej Policji.

i zamykaniem granic Polski dla naszych wschodnich sąsiadów. Podobnie jak w przypadku przestępstwa zabójstwa wejście Polski do strefy Schengen pod koniec 2007 r. nie wpłynęło znacząco na obniżenie się liczby przestępstw rozbójniczych. Właściwie od roku 2007 (kiedy to w Polsce Układ z Schengen jeszcze nie obowiązywał) widać względną stabilizację uwidocz-nionych w statystyce przestępstw rozbójniczych.

Podobnie jak w przypadku osób podejrzanych, także w przypadku skazań udział cudzoziemców jest bardzo mały. W latach 2004-2012 rozbój, kradzież rozbójniczą i wymuszenie rozbójnicze skazano 91.463 Polaków. W analizowanym okresie liczba skazań cudzoziemców tylko w roku 2004 zbliżyła się do 1%. Po roku 2004 odsetek skazań cudzoziemców w poszczególnych latach utrzymuje się na poziomie ok. 0,5%.

Wykres 6. Liczba podejrzanych o przestępstwa rozboju, kradzieży rozbójniczej i wymuszenia rozbójniczego, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Tabela 10. Analiza liczby przestępstw rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia (art. 280 § 2 k.k.), o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2004-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	razem
Armenia	1	2					6			9
Białoruś	4	2		2		1				9
Bośnia i Hercegowina		1								1
Bułgaria					1		1			2
Czechy					1					1
Holandia						1				1
Litwa	1									1
Łotwa		1					2			3
Mołdawia	4									4
Niemcy		1			1				1	3
Pakistan	1									1
Rosja				2			1		2	5
Rumunia					3					3
Słowacja						2				2
Ukraina	15	7	4	6	2		4			38
Węgry				1						1
pozostałe państwa Ameryki		1								1
pozostałe państwa Azji	1									1
pozostałe państwa Europy							1			1
razem	27	15	4	11	8	4	15	0	3	87

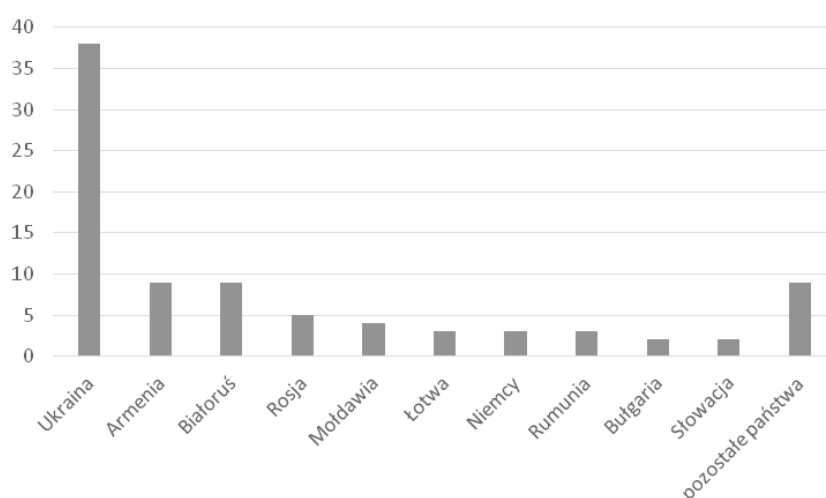
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

W latach 2004-2012 cudzoziemcy w Polsce zostali skazani za popełnienie 534 rozbojów. Sprawcami tych czynów byli obywatele 33 państw wymienionych w tabeli oraz 12 osób pochodzących z niewymienionych w tabeli państw bądź będące bezpaństwowcami. Jeśli chodzi o pochodzenie sprawców przestępstw, to najczęściej skazań dotyczy Ukraińców (36%), a następnie osób z obywatelstwem Armeńskim, Rosyjskim, Białoruskim (po 10%) i Rumuńskim (7%).

Ponad połowa przypadków przestępstw rozbójniczych (53%) dotyczy rozboju w typie podstawowym.

W 79 przypadkach (15%) mieliśmy do czynienia z typem kwalifikowanym: rozbojem z użyciem niebezpiecznego narzędzia lub broni palnej. Niecałe 8% przypadków dotyczyło kradzieży rozbójniczej, a niemal ¼ (24%) wymuszenia rozbójniczego.

O ile dynamika liczby cudzoziemców podejrzanych o przestępstwa rozbójnicze charakteryzuje się konsekwentną tendencją spadkową, o tyle dynamika skazań cudzoziemców za te przestępstwa nie przedstawia się już tak stabilnie. Po przeszło 137 skazaniach w roku 2004 obserwujemy spadek ich liczby aż do roku 2009.

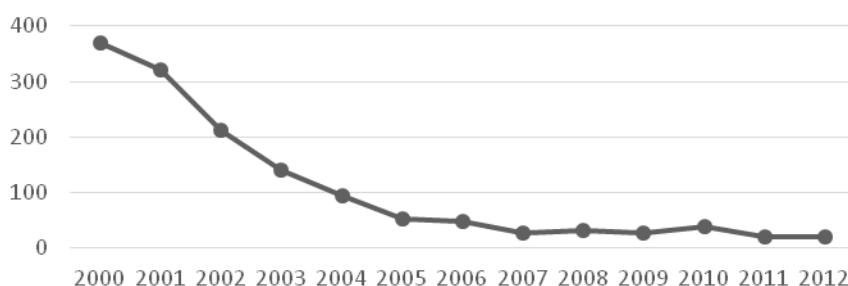

Wykres 7. Analiza liczby przestępstw rozboju z użyciem niebezpiecznego narzędzia (art. 280 § 2 k.k.), o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2004-2012 z podziałem na obywatelstwa sprawców
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Tabela 11. Analiza dynamiki liczby podejrzanych o przestępstwa rozboju, kradzieży rozbójniczej i wymuszenia rozbójniczego, o których popełnienie podejrzani byli cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na lata

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba cudzoziemców podejrzanych o rozbój, kradzież rozbójniczą i wymuszenie rozbójnicze	370	321	212	140	93	52	48	26	30	26	37	19	20

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Wykres 8. Analiza dynamiki liczby podejrzanych o przestępstwa rozboju, kradzieży rozbójniczej i wymuszenia rozbójniczego, o których dokonanie byli podejrzani cudzoziemcy w Polsce w latach 2000-2012 z podziałem na lata
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Tabela 12. Analiza skazań za zabójstwa z art. 280, 281, 282 k.k. w latach 2004-2012 w odniesieniu do Polaków i cudzoziemców

	liczba skazań ogółem	liczba skazań obywateli polskich	liczba skazań cudzoziemców	odsetek skazań cudzoziemców
2004	16149	16012	137	0,8
2005	13839	13758	81	0,6
2006	11914	11848	66	0,6
2007	8610	8565	45	0,5
2008	8978	8946	32	0,4
2009	8546	8519	27	0,3
2010	8645	8594	51	0,6
2011	7893	7853	40	0,5
2012	7423	7368	55	0,7
ogółem	91997	91463	534	0,6

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości oraz obliczenia własne.

Tabela 13. Analiza dynamiki rozbojów, kradzieży rozbójniczych i wymuszeń rozbójniczych, za które zostali skazani cudzoziemcy w Polsce w latach 2004-2012 z podziałem na lata

ROK	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
liczba skazań cudzoziemców za ciężkie uszkodzenie ciała	137	81	66	45	32	27	51	40	55

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

Jest to spadek duży, bowiem w roku 2009 miało miejsce zaledwie 27 skazań za przestępstwa rozbójnicze. Jednak lata 2010-2012 charakteryzują się ponownie pewnym wzrostem, który nie odpowiada bezpośrednio liczbie podejrzanych.

Wnioski z analizy statystyk

Analiza statystyk cudzoziemców podejrzanych o popełnienie przestępstwa i skazanych za te czyny pokazuje, że obecnie w Polsce zagrożenie przestępczością obcokrajowców jest znikome. W latach 2004-2012 udział cudzoziemców w ogóle przestępczości wynosi nieco ponad 1% (Rzeplińska 2015, s. 2). Odsetek skazań za najpoważniejsze przestępstwa pozostaje jeszcze niższy. Różnego rodzaju statystyki migracyjne pokazują, że z roku na rok rośnie liczba obcokrajowców wjeżdżających do Polski. Czy oznacza to wzrastające zagrożenie przestępczością cudzoziemców? Niekoniecznie. Na początku lat 90. zwiększony przyjazd cudzoziemców oznaczał wzrost ich przestępczości, ale w ostatnich latach wcale tak nie jest: mimo rosnącej z roku na rok liczby obcokrajowców wjeżdżających do Polski, poziom ich przestępczości jest obecnie stabilny. Tym niemniej sytuacja migracji do Polski jak i przestępczość obcokrajowców powinna być jednym z pól stale obserwowanych przez kryminologów.

Bibliografia:

- Błachut J. (2007), *Problemy związane z pomiarem przestępczości*, Wolters Kluwer.
- Klaus W. (2011), *Integracja – marginalizacja – kryminalizacja, czyli o przestępczości cudzoziemców w Polsce*, Archiwum kryminologii, tom XXXII, s. 81-156.
- Klaus W. (2013), *Zagrożenia dla migrantów ze strony przedstawicieli ruchów i organizacji skrajnych w Polsce*, Otwarta Rzeczpospolita, Warszawa, <http://www.otwarta.org/wp-content/uploads/2013/05/8-Broszura-Zagro%C4%B9zenia-dla-migrant%C4%82lw-Klaus-DRUK-KOLOR.pdf> (29.04.2015)
- OECD (2011), *Foreign-born population*, <https://data.oecd.org/migration/foreign-born-population.htm> (29.04.2014)
- OECD (2014), *Country statistical profiles: Key tables from OECD*, http://www.oecd-ilibrary.org/economics/country-statistical-profile-poland_20752288-table-pol (29.04.2014)
- ONZ (2010), *Trends in International Migrant Stock: The 2008 Revision*, <http://esa.un.org/migration/p2k0data.asp> (29.04.2014)
- Pawlaczyk T. (2014), *Cudzoziemcy w Polsce – zagrożenia, przestępczość, integracja*, Przegląd Policyjny, nr 1 (113), s. 178-198.
- Perkowska M. (2013), *Przestępczość graniczna cudzoziemców*, C.H. Beck, Warszawa.
- Raport EMN (2011), *Praktyczne aspekty zmniejszenia skali nielegalnej migracji w Polsce. Raport krajowy za lata 2004-2010*. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/irregular-migration/20b._poland_national_report_irregular_migration_march2013_pl.pdf (20.04.2015).
- Raport PSK (2014), *Raport polskiej służby konsularnej za 2013 rok*, MSZ.
- Rzeplińska I. (2000), *Przestępczość cudzoziemców w Polsce*, Scholar, Warszawa.
- Rzeplińska I. (2015), *Analiza przestępczości cudzoziemców w Polsce, w latach 2004 – 2012*. Niepublikowany raport z I etapu realizacji projektu badawczego NCBiR: „SIC – Modułowy Wielozadaniowy System Identyfikacji Cudzoziemców wraz z modulem analizy ryzyka ofiar przestępstwa handlu ludźmi”.
- Szczepanik M. (2015), *Cudzoziemcy w Polsce – zjawiska i charakterystyka kulturowa wybranych grup*. W: M. Łysienia, *Cudzoziemcy w Polsce Podręcznik dla funkcjonariuszy publicznych*. Helsińska Fundacja Praw Człowieka.
- Szwarc A.J., Piskorski J. (2000), *Przestępczość cudzoziemców w Polsce*. W: A.J. Szwarc (red.), *Przestępczość przygraniczna. Postępowanie karne przeciwko cudzoziemcom w Polsce*. Poznań, s. 11-25.
- Urban E., Piotrowicz M. (2012), *Cudzoziemcy w Polsce – dyskryminacja i przestępczość*. *Problemy Higieny i Epidemiologii*, 93 (1), s. 195-202.